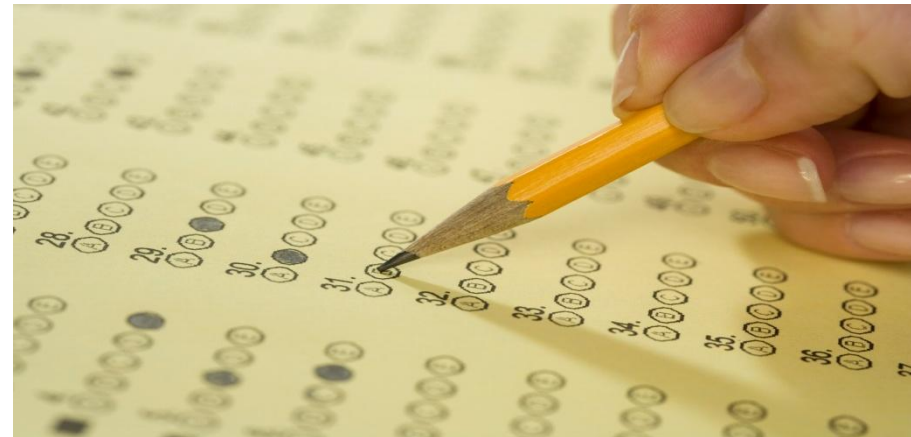

Verkko-opetuksen arviointi

21.8.2008 klo 14.15-15.00, L21

Säde Pirttimäki
sade.pirttimaki@uku.fi
Oppimiskeskus
Kuopion yliopisto

Opiskelijan oppimisen arviointi verkossa

Tavoitteena on, että tämän luennon jälkeen osaat kertoa,

- ✓ mitä arvioinnilla tarkoitetaan,
- ✓ miten arviointi ja opiskelijan oppiminen ovat yhteydessä toisiinsa,
- ✓ mitä ovat arviointikriteerit ja miten voit niitä luoda,
- ✓ mitkä ovat arvioinnin tehtävät oppimisprosessin eri vaiheissa.

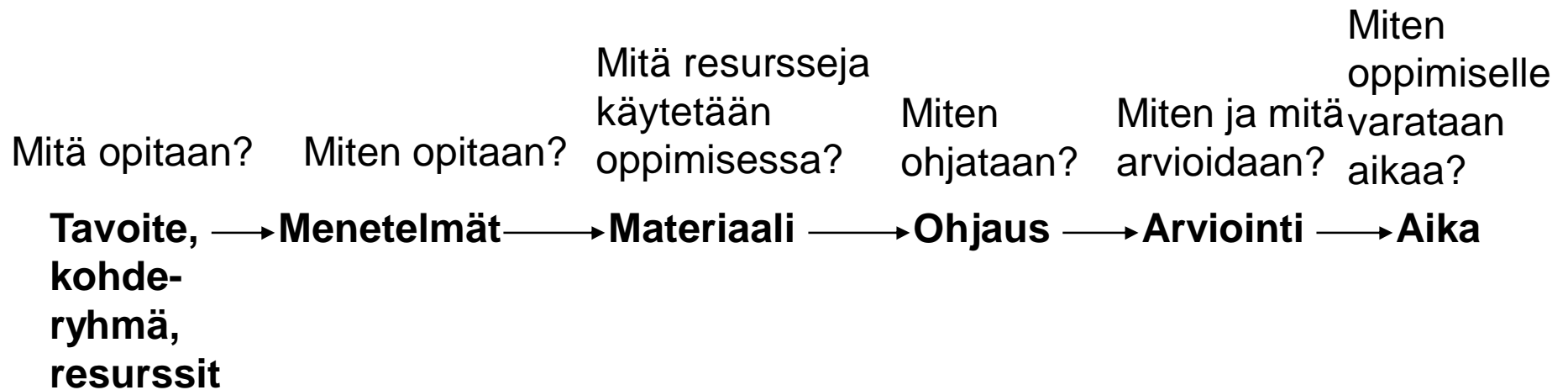
Mitä arvioinnilla tarkoitetaan?

- Arviointi on laadullista palautetta oppimisen edistymisestä
 - Arvostelu tähtää numeeriseen tietoon - mahdollista yhdistellä esim. arviointikriteeristöt
 - Arviointikriteerien valintaa,
 - asiantilan vertaamista tiettyyn kriteeriin,
 - osa toiminnan ja tuloksellisuuden tarkastamista, ohjaamista ja kehittämistä
- ⇒ Arviointi kertoo oppijasta
- ⇒ hänen taidoistaan ja mahdollisuuksistaan
- ⇒ mutta myös siitä millaista osaamista ja tietoa arvostetaan

On hyvä pohtia, mitä opetukseesi sisällyttämäsi arviointikeinot kertovat siitä mitä asioita pidät tärkeänä/ arvostat?

Tavoitteet ohjaavat oppimista ja oppimisen arviointia

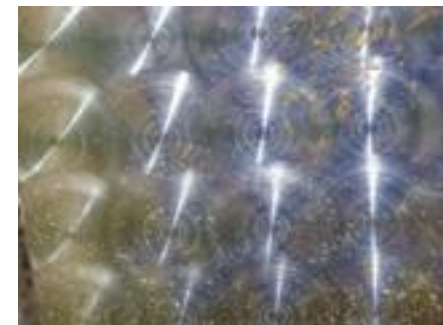
Opintojakson tavoitteet => arviointikriteerit + arviointimenetelmät
=> opiskelijan opiskelustrategiat

Arvioinnin kytkeminen tavoitteisiin

Oppimisen arvioinnin suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana tulee olla **oppimistavoitteet**

- ⇒ arviointi mittaa ovatko oppimistavoitteet saavutettu
 - ⇒ mikäli kurssin tavoitteena on, että oppija osaa määritellä keskeiset käsitteet – arvioinnilla tulee pyrkiä tarkistamaan, osaako opiskelija määritellä käsitteet
 - ⇒ mikäli kurssin tavoitteena on, että oppija osaa soveltaa – arvioinnilla tulee pyrkiä mittaamaan osaako opiskelija soveltaa tavoitteena olevia asioita

- **Opetuksen ja oppimisen tavoitteet tulee olla tarkoin määriteltyjä ennen kuin minkäänlaista arviointia kannattaa edes harkita**

Arviointitilanne on oppimistilanne

Arviointi kurssilla on suurin yksittäinen opiskelijan työskentelyn tapaa ja oppimisen syvällisyyttä ohjaava opetuksen osa

esim. Mikäli kurssin tavoitteena on soveltaa opiskeltavia asioita, mutta tentissä kysytään käsitteiden määrittelyä tai vaaditaan ulkolukua – opiskelija pyrkii opiskelemaan käsitteiden määrittelyä/ ulkoa asioita eikä suinkaan pyri soveltamaan opiskeltavia asioita

⇒ arviointi ohjaa opiskelijaa opiskelemaan tietyllä tavalla ja tiettyjä asioita (opiskelustrategiat)

Arviointitilanteen tulee olla oppimistilanne
- joka saa opiskelijan ajattelemaan ja ymmärtämään asioita

Arvioinnilla vaikutat oppimisen laatuun ja määrään

- Opiskelijan oppimisen arviointia kehittämällä vaikutat tehokkaasti
 - ✓ opiskelijan oppimisen laatuun ja
 - ✓ oppimisen määrään
 - ✓ opetustilanteiden tunnelmaan ja
 - ✓ ilmapiiriin luomalla sen oppimiselle mahdollisimman otolliseksi

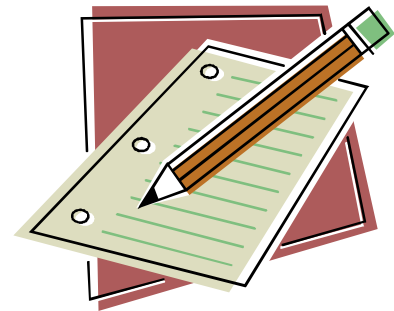

Mitkä arviointikriteerit?

Mikä on arviointikriteerien merkitys?

Mistä arviointikriteerit?

Miten niitä voi luoda?

Avoimet arviointikriteerit ovat tärkeitä

- = kriteerit kertovat millaiseen osaamiseen pyritään ja mitä vaaditaan eri osaamisen tasoilla
- Opettajan/ ohjaajan tunnettava aineensa arviointikriteerit ja operationalisoitava ne eli saattaa mitattavaan muotoon
- Arviointikriteerien pitää olla linjassa opintojakson ja tehtävien tavoitteiden kanssa:
Mikäli tavoitteena on, että ”oppija osaa soveltaa..”
-> arvioinnissa mitataan sitä, osaako oppija soveltaa...
- Sovi heti kurssin alussa arviointikriteereistä
 - voit ottaa opiskelijat mukaan kriteerien luomiseen → sitouttaa opiskeluprosessiin, tavoitteisiin ja arviointiin

Millaisia arviointikriteerejä, miksi?

Millaisia arviointikriteerien on oltava?

- läpinäkyviä, tarkoituksenmukaisia, realistisia
- erottelukykyisiä ja oikeudenmukaisia
- ilmaistu selkeästi

Miksi?

1. Lisää arvioinnin objektiivisuutta ja yhdenmukaisuutta
2. Selkiyttää opetussuunnitelmaa ja opetusta
3. Näyttää opiskelijalle mitä heiltä odotetaan ja miten suorituksen arviointi tehdään
4. Vähentää ahdistuneisuutta

Arviointikriteereistä rubriikkeja

Authentic Assessment with Rubrics

= osaamiskriteeristön laatiminen arviointitaulukoksi

Miten?

Tehdään opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen suuntaisesti eli kuvataan arviointikriteerit oletettujen oppimistulosten pohjalta

	Osa- <i>Esim.</i> <i>Kiitettävä</i>	misen <i>Hyvä</i>	tasot <i>Tyydyttä vä</i>
Ydin- osaa-			
misen alueet			

1. Määritellään ydinosaamisen alueet - kirjataan ne taulukon vasempaan reunaan

2. Määritellään laatuluokat eli osaamisen tasot - kirjataan ne taulukon sarakkeiden otsikoiksi

- esim. Kiitettävä -> hylätty, riittämätön-riittävä-hyvä-erinomainen tms.

3. Työstetään kriteerit, jotka kertovat opiskelijan suorituksen yhteyden ydinosaamiseen jokaisessa osaamistasolla - kirjataan taulukon soluihin lyhyinä kuvauksina

4. Testataan opiskelijoilla / otetaan opiskelijat mukaan laadintaan

Esimerkkejä

- YopdII: Opetusnäytteen arviointikriteerit:

http://www.uku.fi/opk/koulutus/Opetusnaytteen_arviointikriteerit_17052006.pdf

Esimerkki: Oulun hammaslääketieteellisessä käytetystä arviointikriteereistä

- <http://www oulu.fi/hamm/opetusjatutkimus/kaikki en%20osastojen%20kliininen%20arviointi6.htm>

Hahmottele arviointikriteerejä omalle verkko- opintojaksolle

Osaamisen tasot	Riittämätön taso	Riittävä taso	Hyvä taso	Erinomainen taso
Osaamis- alueet				

Arviointi ohjaa opiskelijan oppimista

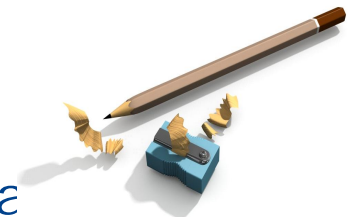
- arvioinnin tehtävänä on
 - ✓ todeta
 - ✓ ohjata: oikeaan suuntaan – kehittämään heikkouksia
 - ✓ tukea ja kannustaa opiskelijan oppimista – tuodaan esille vahvuuksia
 - ✓ kontrolloida oppimista
 - ✓ Motivoida omaksumaan tietoa
- Arvioinnin avulla erotetaan ja tunnistetaan onnistuminen/vahvuudet epäonnistumisesta/ kehittämiskohteista
- ⇒ Ohjaa opiskelijaa hyödyntämään arvioinnin tuottamaa tietoa oman oppimisensa parantamiseksi
- Arviointitilanteen tulee olla opiskelijalle oppimistilanne!

OPPIMISEN ARVIOINNIN TEHTÄVÄT OPPIMISPROSESSIN ALUSSA

Motivointikeinona; Tiedollisen ristiriidan osoittaminen (osoita opiskelijalle että hän ei pärjää enää entisillä tiedoilla ja taidoilla)

- ✓ Omien tietojen ja taitojen arviointi
- ✓ Asenteiden arviointi
- ✓ Aiemmat uskomukset ja käsitykset kriittisen reflektion kohteeksi

- ✓ Monivalintatehtävänä toteutettu verkkotesti/ lähtötasotesti/ -testi, käsitekartta, kyselyt, simulaatiot, pelit
- ✓ Itsearviointitesti
- ✓ Arvioiden pyytäminen toisilta
- ✓ Oman toiminnan videointi
- ✓ Motivaatio opittavaan asiaan kasvaa kun huomaa aukot

Toteaminen– mistä lähdetään (esim. Lähtötaso)

OPPIMISEN ARVIOINNIN TEHTÄVÄT OPPIMISPROSESSIN KULUESSA

Motivointikeinona; Arvioidaan asetettuja tavoitteita - arviointi suuntaa oppimista - motivoida oppimaan lisää ja yhä monimutkaisempia tietoja ja taitoja.

Toteaminen – missä mennään – miten oppimisprosessi on edennyt

Ohjaus - oikeaan suuntaan ohjaaminen - kehittämään heikkouksia

Tukeminen ja kannustaminen - kehityspotentiaalien löytäminen – tuodaan esille vahvuuksia

Kehittäminen esim. Reflektointitaidot, itsearviointitaidot

OPPIMISEN ARVIOINNIN TEHTÄVÄT OPPIMISPROSESSIN LOPUSSA JA VIIVÄSTETYSTI

- Kehittäminen esim. oppijan itsearviointitaitojen
- Kontrolli – oppimistulokset + ovatko tiedolliset ja taidolliset tavoitteet täyttyneet

Viivästetysti:

- Toteaminen
- Kehittäminen

Milloin opiskelijan oppimista arvioidaan verkossa?

Alussa?

(Diagnostinen, lähtötilanne)

Kuluessa?

(Formatiivinen, palaute)

Lopussa?

(Summatiivinen, lopputulos)

Opiskelijan oppimisprosessi

Ohjaus- ja arviointitoiminta

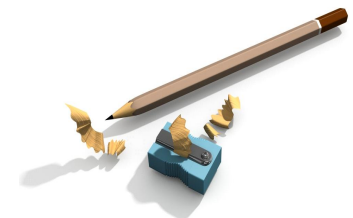
KUKA ARVIOI?

Milloin verkossa arvioidaan opiskelijan oppimista?

Tehokkain arviointimalli oppimisprosessin ohjauksen kannalta on oppimisen **jatkuva** (kontrolloiva ja palautetta antava) arviointi, jossa osaamisen kehittymistä seurataan opetuksen aikana pienillä monipuolisilla tehtävillä ja työskentelyn observoinnilla

⇒ arvioinnin olisi oltavaa säännöllistä, jatkuvaa, ei vain lopussa tapahtuvaa

⇒ arviointi/palaute rakentavaa ja viivyttelämätöntä

Kuka arvioi?

- Itsearviointi
- Vertaisarviointi
- Ryhmän arviointi
- Opettajan /asiantuntijan arviointi

Itsearviointi

= oman toiminnan analyysia suhteessa tavoitteisiin ja tuloksiin

Oppia arvioi omaa

- oppimistaan ja kehittymistään,
 - toimintaansa,
 - tavoitteitaan, (miten saavuttanut)
 - toimintaedellytyksiään (valmiuksiaan johonkin) tai
 - toiminnan tuloksia
-
- pohditaan mennyttä (mistä lähdettiin, mitä olen oppinut) ja suuntaudutaan tulevaan – mihin huomio seuraavaksi
 - myös itsearvioinnin tueksi tarvitaan arviointikriteereitä => Millaisia asioita oppijan pitäisi arvioida? Mihin itsearvioinnilla pyritään?
 - opettaja voi antaa itsearvioinnin tueksi kysymyksiä, jotka ohjaavat tarkastelun oppimisprosessissa olennaisiin kohtiin

Esimerkki: Oppijan itsearvioinnin edistämiseksi joitakin kysymyksiä

Arvioi omaa oppimistasi ja vertaisryhmätyöskentelyä tällä XX kurssilla.

Kirjoita lyhyt arvio omasta oppimisestasi:

- Mikä XX -kurssissa on ollut sinulle uutta, mielenkiintoista taimerakityksellistä?
- Mitä uutta olet oppinut?
- Mikä on hämmentänyt tai tuntunut ristiriitaiselta?
- Miten kurssi on vaikuttanut näkemyksiisi xx:sta?
- Mitä kurssilla/ koulutuksessa oppimastasi tai kokemastasi haluat ottaa mukaan omaan opetukseen/ työhön?
- Mitä erityisesti haluaisit kehittää tai parantaa jatkossa? (tulevaisuuteen suuntautuminen!)

Arvioi vertaisryhmätyöskentelyä:

- Miten vertaisryhmätyöskentely onnistui?
- Miten se edisti oppimistasi?
- Millainen jäsen itse olit vertaisryhmätyöskentelyssä?

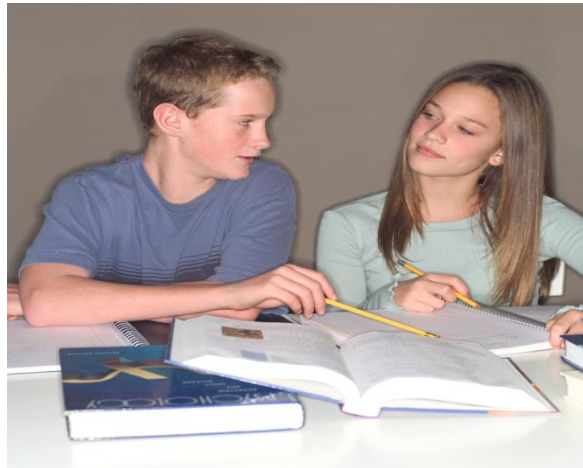
Itsearviointi (jatkoa)

- Lähtötason kartoittaminen on oleellista, jotta oppimisen etenemistä voi arvioida koko kurssin ajan
- Itsearvioinnin tärkeys! Oppija itse tulee tietoiseksi oppimisestaan ja kykenee siihen vaikuttamaan itse
- Ihmiset ovat vielä tottuneet kouluttajan edustamaan auktoriteettiin esim. oppimistulosten arvioinnissa; itseohjautuva toiminta ja itse- ja vertaisarviointi eivät välttämättä suju luontevasti => rohkaistava opiskelijoita luottamaan omaan ja toistensa arviointikykyyn ja luovuuteen
- Itsearviointiin pitää harjoittautua. Siihen pitää tottua ja oppia.
- Itsearvioinnissa ja motivoinnissa voidaan hyödyntää kahta verkko-oppimisympäristön erityisominaisuutta: monipuolisia kommunikointimuotoja sekä automaattista tiedon keruuta.

Vertaisarviointi

= Opiskelijoiden keskinäistä arviointia

Mitä opettaja tekee silloin kun arviointivastuuta annetaan opiskelijoille eli käytetään vertaisarviointia?

Vertaisarviointi

- palautetta koko verkko-opiskeluprosessista, yksittäisestä tehtävästä tai keskusteluaktiivisuudesta

⇒ selkeiden arviointikohtien sopiminen

- vastavuoroisuus
- vapaamuotoista tai ohjatumpaa opponointia, voi pohjautua yleisiin arviointikriteereihin
- opettaa itsearviointitaitoja arvioijalle
- verkossa mielipiteet voidaan ilmaista jopa avoimemmin
- verkko helpottaa dokumentin jakamista ja tutustumista myös toisille annettuihin palautteisiin
- ohjeista ajankäyttö ks. mitoituskehikko

Ryhmäarviointi

- Vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen perustuvilla ryhmämuotoisilla opintojaksoilla olennainen osa arviointia
- Ongelmana ettei ryhmäpalautetta koeta tarpeeksi henkilökohtaisena

Opettajan / asiantuntijan arviointi

- arviointia koko työskentelystä ja/tai
- eri vaiheiden päätteeksi ja/tai
- koko opintojakson päätteeksi
- henkilökohtainen/ ryhmäpalaute/-ohjaus
- mieti omat resurssit - hyödynnä opiskelijoiden vertaisohjauksen voimaa

Suosi arviointimenetelmiä, jotka

- ✓ opettaa etsimään ja löytämään tietoa,
- ✓ opettajaa arvioimaan ja soveltamaan tietoa sekä esittämään tietoa ymmärrettävällä tavalla ja keskustelemaan siitä
- ✓ myöntämään ja korjaamaan omat erehdyksensä ja tietämättömyytensä sekä arvioimaan omaa ja kollegan/ kanssaopiskelijan osaamista
- ✓ eivät aiheuta kohtuutonta psyykkistä stressiä ja ahdistusta
- ✓ monipuolisesti erilaisia arviointikeinoja

Arviointimenetelmän suunnittelijan muistilista

Suosi

- arkielämää vastaavia tai mallintavia ongelmatilanteita
- ymmärtämisen mittaamista
- kokonaisuuden hallintaa edellyttäviä
- kriittistä ajattelua ja päättelykykyä vaativia tehtäviä
- tiedon sovellusta vaatia tehtäviä
- vaihtelevuutta, joustavuutta
- selkeitä, julkisia arviointikriteereitä
- palautteen antamista

(soveltaen Karjalainen & Kempainen 1994)

Vältä

- perinteistä tenttimuotoa
- tunnistustehtäviä
- tiedon toistamisen mittaamista
- yksittäisen tiedon muistamista mittaavia tehtäviä
- toisten esittämien johtopäätösten ja sovellusten kysymistä
- rutiinia, ennakoitavuutta
- epäselväksi ja epämääräiseksi jääviä arviointikriteereitä
- numeroa ainoana palautteena opiskelijan osaamisesta

Tee aina arviointisuunnitelma

Arviointi osana oppimisprosessia:

- mikä on opiskelijan oppimisen arviointi-tilanteen oppimistavoite - "perustehtävä"
- mitä opiskelija tekee saavuttaakseen tavoitteen
- miten opiskelijan oppimista arvioidaan:
 - ✓ oppimista tukeva tenttimateriaali vai "materiaalitentti", tehtävä, keskustelu, vuorovaikutus, testi, päiväkirja, portfolio tms.
- valmistautuminen - yksin, yhdessä, ohjatusti - tentin harjoittelu ?
- mitoitus - varaa aikaa suhteessa tehtävään
- laadi arviointikriteerit
 - ✓ Erit. laadullisessa arvioinnissa ja ennen opetuksen alkua
- milloin arvioidaan
- kuka arvioi / antaa palautetta

Mitä opit opiskelijan oppimisen arvioinnista verkossa?

- järjestäytykää 3 hengen ryhmiin
- vähintään yhdellä henkilöllä olisi hyvä olla kello josta näkyy sekuntit
- jokainen kertoo vuorollaan 1min ajan: mitä opit/ mikä jäi ajatteluttamaan?

Lähteet:

- Alasilta, A. 2002. Verkkokirjoittajan käsikirja. Inforviestintä.Helsinki.
- Kalliala, E. 2002. Verkko-opettamisen käsikirja. Jyväskylä.
- Karjalainen, A. 2001. Tentin teoria. Oulu.
- Linnakylä, P., Kankaanranta, M. & Bopry, J. 1999. Portfolioita verkossa. Jyväskylä.
- Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (2003). Oppimisen arviointi - laadukkaan opetuksen perusta. Teoksessa: Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (toim.). Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. Vantaa: WSOY, (Dark Oy), 253–267.
- Nurmela, S. & Suominen, R. 2007. Verkko-opettajaksi viikossa. Turun yliopisto, täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A:92.
- Vihervaara, E. (toim.) 2007. Lunttaa luvalla - Opi oikeasti. Länsi-Suomen läänin aikuislukiodien raportti koekäytänteiden kehittämistä lukiossa. http://www.iklo.fi/Materiaalia%20ja%20julkaisuja_files/LUNTTAA_LUVALLA_EDITA.pdf
- Pirttimäki, S. 2004. Yliopisto-opettajien verkko-opetuksessa kohtaamat pedagogiset haasteet. Teoksessa Kähkönen, E. (toim.) Verkko-oppimisen vakiintuessa. Näkökulmia ja arvioita mielekkyydestä, rahasta ja strategioista. Joensuu
- Virta, A. 1999. Uudistuva oppimisen arviointi. Mahdollisuuksia ja varauksia. Turun yliopisto.
- Karvonen, A. 2001. Itsearviointi ja motivointi verkko-oppimisympäristöissä <http://www.karvonen.info/fin/Itsearviointi.pdf>